GENERALUL GHEORGHE BĂGULESCU, PERSONALITATE MARCANTĂ A SECOLULUI XX

Prof. dr. Ilie Popa,

Universitatea din Pitești, Departamentul de Electronică, Calculatoare și Inginerie
Electrică, Pitești, Argeș, 110040, Romania
Fundatia Culturală Memoria – filiala Argeș, Pitești, 110128, Romania
ci.popa@yahoo.com

Abstract: The paper presents the life and activity of a remarkable personality in the history and culture of Romania during the first half of the 20th century, less known in Romania, General Gheorghe Băgulescu. Originally from the Argeș area, Gheorghe Băgulescu had all the military grades, participated as officer in the Second Balkan War and in the First World War, receiving several orders and medals, was involved in the act of the Great Romanian Union, had a rich diplomatic mission activity in the Far East, in Japan, China and Manchuko, as a military and air-navy attaché of the Romanian Legation, had a remarkable cultural activity. Being a profound and subtle connoisseur of Japanese tradition and spirituality, in 1936 he writes and publishes a novel in three volumes titled "*Yamato Damashii*", in which he masterly presents the era of honor, dignity and the flourishing of the Japanese spirit during the Feudal Japan. For this novel, he receives the Nipone Academy Award for „the best novel about Japan written by a foreigner” and he is the only foreigner received by Japan's Gishi-Kai National Academy. Due to his vehemently expressed anti-fascist beliefs, the Nazi authorities staged a failed attempt and finally settled in France, in Nice where he received political asylum. He also publishes other books and numerous articles. In France he receives the „Grand Prix de Littérature” for the „Yamato Damashii” trilogy and is elected member of the Académie des Lettres et des Arts in Paris. During his stay in the Far East, he gathers an impressive collection of Japanese art exhibited in a museum in Nice, France and a small part at the National Art Museum in Bucharest. He died and was buried in Nice in 1963, but expressed his will to be brought to his ancestors properties of in Ștefănești, near Pitești, Argeș county after his death, which has not been accomplished until now.

În anul 2018, anul centenarului Marii Unirii a românilor, se cuvine să amintim marile personalități ale timpului care au avut un rol semnificativ în acest act de importanță crucială. O astfel de personalitate este și generalul Gheorghe Băgulescu pe care îl evocăm în cele ce urmează.

1. Origine, școală

Generalul Gheorghe Băgulescu, Figura 1 [1], este o personalitate remarcabilă mai puțin cunoscută din istoria României secolului al XX-lea. Aducerea lui în conștiința publică se datorează îndeosebi scriitorului și diplomatului argeșean Mihai Epure care l-a descoperit în perioada cercetărilor sale în arhiva Ambasadei Romane din Tokio, unde se afla în misiune diplomatică. Era mult mai bine cunoscut în mediile diplomatice ale

Japoniei și în mediile culturale de acolo, fiind, la vremea lui, singurul străin primit în rândurile Academiei Naționale Japoneze, decât în România. Mihai Epure a fost impresionat atât de mult de personalitatea sa fabuloasă încât i-a dedicat sute, poate mii de ore de studiu și a scris două cărți memorabile: *Aproape de Soare Răsare* [2], Editura Cartega, 2002; *Dor de Sakura* [3], Editura Cartega, 2006.

Data și locul nașterii lui Gheorghe

Băgulescu sunt prezentate diferit: 11 noiembrie 1890 în Ștefănești, județul Argeș [1]; 1 noiembrie 1890 în Flămânda, România [4]; 11 noiembrie 1890 în plasa Iancu, județul Brăila [5]. Din documentele de la arhivele din Pitești rezultă că părinții și bunicii lui Băgulescu își au originea la Ștefănești - Argeș, situat la circa 4 km de orașul Pitești, unde au posedat 20 ha de viță de vie și două case. Aici tatăl său, Petre, fusese învățător și preot, dar împreună cu soția și ceilalți doi băieți locuiau la Flămânda, județul Brăila.

Figura 1. Generalul Gheorghe Băgulescu.

Asemenea celorlalți doi frați ai săi, Gheorghe Băgulescu a absolvit ca șef de promoție liceul Nicolae Bălcescu din Brăila în anul 1907 și urmează Școala Militară de Ofițeri de Infanterie, fiind avansat în anul 1912, la gradul de sublocotenent. A urmat Școala militară de ofițeri de infanterie, apoi un stagiul la Școala regională de schi și alpinism din Briançon-Grenoble, cursul de informații Alpini, Franța și Școala Superioară de Război.

2 Activitatea militară, diplomatică și culturală

La 20 iunie 1913 este mobilizat la Regimentul I Vânători, participând cu acesta la campania din Bulgaria în al Doilea Război Balcanic și, după cei doi ani de neutralitate ai României când, conform hotărârii Consiliului de coroană, țara intra în Primul Război Mondial alături de Franța, Anglia, Rusia și Italia, la 16 august 1916, căpitanul Gheorghe Băgulescu este mobilizat în Regimentul 66

Infanterie, desfășurând acțiuni de luptă pentru apărarea Bucureștiului. În aceste lupte a fost rănit și apoi spitalizat. A revenit în rândurile armatei române și a participat la cunoscutele bătălii de la Oituz, Mărăști, Mărășești, Nămolosa, Galați, în urma cărora faptele sale de arme au fost răsplătite cu *Ordinul Mihai Viteazul, clasa a III-a* (Decret nr. 131 din 25.01.1918: „Pentru vitejia și avântul cu care a comandat compania în luptele din valea Putnei și de la Oituz. În ziua de 29 iulie 1917 a atacat cu energie și a cucerit cota 408, sat Grozești pe care a menținut-o în fața contraatacurilor inamice. La 3 august a atacat viguros un detașament inamic ce amenința întreaga poziție.”) [2, 3, 6], *Ordinul Steaua României cu spade*, *Ordinul Coroana României*, *Ordinul Sf. Vladimir, clasa a IV-a cu spade*, *Medalia „Avântul Țării” și Legiunea de onoare în grad de cavalier*. [4, 7, 8]

În a doua parte a campaniei din 1918-1919, este mutat la Regimentul 1 Vânători, unitate în cadrul căreia se remarcă în luptele purtate de armata română în Transilvania.

Înzestrat cu un real talent scriitoricesc, publică numeroase articole de ziar și revistă, precum și volume de proză inspirate din realitățile crude ale războiului.

Încheierea Păcii de la București cu Puterile Centrale, din data de 7 mai 1918 îl surprinde pe căpitanul Gheorghe Băgulescu la Târgu-Neamț, în Corpul Vânătorilor de Munte și scârbit de condițiile umilitoare și dezastruoase ale păcii, la data de 26 mai 1918 va tipări și publica (lipi pe ziduri) la Târgu-Neamț și Iași un manifest extrem de violent la adresa guvernului Alexandru Marghiloman și a "presei mercenare, puse în slujba inamicului". a lipit pe zidurile Iașilor un manifest violent la adresa lui Marghiloman și a "presei mercenare, puse în slujba inamicului", în care îl amenința pe Marghiloman că "trebuie să existe pe undeva un suflet curat, un revolver încărcat sau o grenadă". [6] A fost dat însă achitat și a existat o puternică reacție populară în sprijinul său, fiind de altfel sprijinit de cavalerii ordinului Mihai Viteazul.

Manifestul a fost considerat un act de ultraj la adresa guvernului și căpitanul Gheorghe Băgulescu este trimis în judecată, la

Tribunalul Militar al Corpului IV Armată. La data de 5 septembrie 1918 completul de judecată respinge acuzația de ultraj și îl achită pe inculpat, dar este pedepsit pe linie disciplinară fiind mutat din Corpul Vânătorilor de Munte în cadrul Regimentului 14 Dorobanți, „Roman”, unde va executa 60 de zile de arest.[6]

După căderea guvernului condus de Alexandru Marghiloman, în noul guvern este numit ministrul de război, generalul Eremia Grigorescu, sub a cărei comandă luptase Gheorghe Băgulescu în Primul Război Mondial și, apreciindu-l în mod deosebit, ministrul îl selectează pe **căpitanul Băgulescu în delegația militară care a aduce actul Marii Uniri de la Alba Iulia la București pe traseul: Alba Iulia – Sibiu – Țara Loviștei – Curtea de Argeș – București.**[1, 9, 10]

După încheierea Războiului pentru Întregirea României va continua seria de articole și nuvele în care proslăvește eroismul ostașilor români și condamnă profitorii și demagogii.

Încă din tinerețe, Gheorghe Băgulescu vorbea bine limbile franceză, germană și italiană. Devine membru al Societății Scriitorilor Romani în anul 1921.

În anul 1924, având gradul de maior, a fost arestat și dat în judecată pentru simpatii legionare, fiind închis la închisoarea Jilava unde își petrece Paștele aceluia an. În Figura 2 se prezintă articolul apărut în cotidianul *Chujul* [12]. Gheorghe Băgulescu s-a căsătorit la data de 31 ianuarie 1926 cu Elena Dimitriu, căsătoria fiind celebrată la biserica Sf. Spiridon în baza aprobării Corpului vânătorilor de munte iar nașul de cununie a fost Octavian Goga, poet și viitor prim-ministru.

La 7 decembrie 1926 în București s-a născut o fetiță, Elena Georgiana, naș de botez fiind tot poetul Octavian Goga.

În urma analizei arhivelor militare ale UM 02405 Pitești și studiului foilor matricole ale ofițerului Gheorghe Băgulescu se remarcă faptele sale de arme care, prin natura misiunilor încredințate, se afla în preajma lui Carol al II-lea, a marelui Ion Antonescu, a împăratului Japoniei, precum și a unor distinși diplomați ale căror nume au rămas în istorie.

În această perioadă are o bogată activitate

publicistică. Pe lângă numeroasele articole publicare în ziare și reviste, a publicat și următoarele cărți: *„Rânduri de la Frontieră”* - Locotenent G. Băgulescu, Tipografia Georgescu, Craiova Str. Știrbei-Voda nr.35; *„Zile de Energie. Impresii și povestiri de pe front 1916-1917”* (Ed.II-a. Căpitanul G. Băgulescu Regimentul Vânători de munte) Institutul de arte grafice C. Sfetea. București – 1919; *„Zile Triste”*, cu prefață de autor, căpitan G. Băgulescu și cu o scrisoare de Nicolae Iorga, Editura Tipografiei *„Lupta”*, N. Stroilă, Calea Victoriei 113, 1919; *„Antiquitas rediviva”* (roman istoric), Craiova, 1926.[4]

Maiorul Băgulescu

menținut în arest preventiv fără nici un motiv, având singura vină, că este un fascist român inimos „patriot convins, cel mai îndărjit apărător al Patriei și Neamului”. — după cum afirmă A. S. R. Carol, Principe al României.

Arestarea maiorului Băgulescu, reformat, deși

are merite neperitoare pentru serviciile făcute Neamului și Patriei

atât în cadrele armatei, încât a fost decorat cu medalia „Mihai Viteazul”, cât și ca particular, luptând pentru validitatea românilor,

a provocat mare consternație în cercurile române.

A. S. R. Carol, principele României, într-un rând a afirmat, că

„Nu există nici o recompensă și nici o distincție, care să egalizeze meritele de tot felul ale acestui desăvârșit militar”,

dar cu toate aceste români au avut trista ocazie să se convingă, că unele organe române,

au aflat recompensă pentru acest eroi al Neamului și Patriei, arestându-l, după ce l-au reformat, probabil, pentru-că fiind bun ro-

mân, este inconvenient clicei, care cu ajutorul banului stăpânește România.

În rândurile ofițerilor arestarea maiorului Băgulescu a provocat enorme nemulțumiri, încât

între cavalerii ordinului „Mihai Viteazul” s’a ivit părerea, de-a porni acțiune

pentru victima dușmanilor neamului, reprezentăți prin anumita presă, pentru-că nu pot tolera, ca un atât de bun luptător al neamului, după ce a învins toate greutățile războiului, contribuind la asigurarea victoriei armatei române,

după înfăptuirea României-Mari să suferă

din cauza uneltirilor dușmanilor noștri interni fără să aibă altă vină, decât aceea de a fi român conștient de datoria sa față de Neam și Patrie!

V. I. M.

Tot felul de cârți și tipărituri se pregătesc prompt și solid la Inst. Grafic Alex. Anca Cluj.

Figura 2. Articol din ziarul *Chujul*, din 27 aprilie 1924.

În perioada 1935 - 1939 a fost atașat militar și aero-naval al Legației României de la Tokio, Japonia, în China și Manchuko [4, 6, 16]. Aici își însușește repede și bine limba japoneză, desfășoară o largă și bogată activitate de propagandă românească pe teritoriul nipon, dar, în același timp, studiază temeinic istoria și obiceiurile japonezilor procurând numeroase obiecte de artă, o mică parte dintre ele, donându-le ulterior Muzeului Național de Artă din București.

Conform celor afirmate chiar de generalul Băgulescu, scopul colecției de artă era legat

de: *"Gândul ca și românii mei, care nu au putut vizita China și Japonia, să-și facă o idee mai justă asupra manifestațiilor sufletești, culturale și artistice ale acestor doua națiuni, cu civilizație multimilenară..."* A strâns piesele colecției și cu gândul *"de a pune la îndemâna tineretului nostru studios, un material artistic, prin înființarea unui muzeu de artă chino-japoneză, muzeu pe care îl voi dăruii țării, fără nici o pretenție"*. [1] Dar a pus o singură condiție. Aceea de a dona statului toate lucrările sale numai dacă se construiește, în timp de doi ani, o clădire în formă de pagodă în Herastrău, care să adăpostească și să fie expusă întreaga sa colecție. Trebuie menționat că fusese expusă colecția sa la București, Ateneul Român 1938 și 1940. Din păcate, clădirea nu a fost construită, iar Băgulescu, supărat, a contramandat donația și a luat lucrările cu el în noul periplu în Japonia și mai deoparte. Colecția strânsă de atașatul nostru militar în

Japonia cu piese vechi de sute și mii de ani străbătuse peste 12.000 km și venise în țară în 3 vagoane de tren. Numărul pieselor era de 2.773, dintre care: 720 tablouri; 12 paravane mari; 18 paravane mici; 2.017 gravuri, vase, monede, brocarturi, sculpturi în bronz, piatră, marmură, fildeș, lemn prețios.

Fin și profund cunoscător al civilizației japoneze fiindu-i un mare admirator, scrie și publică în 1936 un roman în trei volume intitulat *"Suflet japonez"* în care prezintă în mod magistral epoca de onoare, demnitate și înflorire a spiritului nipon din timpul Japoniei feudale. În limba română, cartea a apărut mai întâi în facsimil la editura ziarului "Universul", apoi în volum la aceeași editură în 1939, pentru ca mult mai târziu să fie reeditat în volum la editura Cartega în colaborare cu editura Nipponica, în 2004, Figura 3.

Figura 3. Coperta romanului în limba română [13].

Romanul a avut primul volum tradus și publicat în limbile engleză și franceză sub titlul *"Yamato Damashii: A Romance"* de Kenkyusha Printing Company în 1938 și în limba japoneză sub titlul *"Yamato Damashii"* de aceeași editură, Kenkyusha Printing Company în 1943. Trilogia bazată pe legenda celor patruzeci și șapte de samurai din clanul Ako ce devin ronini, a provocat reacții impresionante în Japonia și primește premiul Academiei de Științe Nipone pentru „cel mai bun roman despre japonezi scris de un străin”,

până la momentul apariției ei. Tot ca urmare a publicării acestei cărți, a fost, la vremea aceea, singurul străin primit în rândurile Academiei Naționale Gishi-Kai a Japoniei și, pentru „servicii eminente aduse în relațiile bilaterale”, Împăratul Japoniei, Hirohito, i-a decernat în anul 1939 înaltul ordin *"Tezaurul Sacru"*, clasa a III-a. Este de amintit faptul că scriitorul și diplomatul Mihai Epure a spus că minunatul roman, *"Șogunul"* de James Clavel s-ar fi inspirat mult din atmosfera cărții *"Suflet japonez"* a lui Gheorghe

Băgulescu.[14] El însuși este puternic îndrăgostit de Japonia, ducând o viață dublă, cu o soție legitimă și o fetiță în România și cu o altă soție nelegitimă și un băiețel în a doua sa patrie, Japonia, Figura 5 [15].

În 1939 și-a dat demisia din armată, în semn de protest față de instituirea dictaturii personale a regelui Carol al II-lea, dar când regele a abdicat, a fost reprimat în armată, fiind avansat la gradul de general.

În 1940 a fost ales președinte al Asociației cavalerilor Ordinului Mihai Viteazul.

Figura 5.

A avut câteva conflicte și cu Mareșalul Antonescu (Băgulescu și Antonescu fuseseră colegi și la școală, șeful de promoție fiind generalul) care, în 1941, îi oferă Ministerul Internelor în guvernul său, dar Băgulescu nu acceptă. Se spunea chiar că Băgulescu a fost contactat înaintea lui Antonescu pentru a prelua șefia statului, după abdicarea regelui în 1940. Revine în țară și, în anul 1941, Băgulescu este retrimis ca ministru extraordinar și plenipotențiar în Japonia, până în 1943, când își manifestă dezacordul față de război și de regimurile totalitare, intrând în conflict cu autoritățile japoneze.

3. Arestarea, exilul și testamentul

Aflat la mii de kilometri de Europa, în misiunea diplomatică a unei țări aliate într-o țară ce întregea Axa Roma-Berlin-Tokio,

generalul Băgulescu își exprimă tranșant ideile sale antinaziste, fapt ce atrage după sine arestarea sa la domiciliu mai întâi în Japonia și apoi în China, cu interdicția de a mai lua legătura acolo cu lumea diplomatică, mișcările fiindu-i strict supravegheate.

Publicarea unor articole în 1942, apărute mai întâi în presa japoneză, sub forma unei lucrări pacifiste intitulată *"Noua religie"*, în care pacea era noua religie, evident "antinaziste, antitotalitare", moment în care jocurile politice la nivel mondial încă nu erau făcute, precum și mesajul său către țară interceptat de germani, prin care avertiza despre intenția lui Hitler și Stalin de a împărți Europa, scindând România în două, în 1943, la ordinul lui Hitler, Gestapo-ul organizează un atentat la viața lui Băgulescu, comis chiar de unul dintre angajații Legației. Atentatul eșuează, generalul Băgulescu scapă cu viață, fuge în Statele Unite cu ajutorul unor diplomați elvețieni și apoi se stabilește în Franța, la Nisa.[1]

După capitularea Japoniei, romanul *"Suflet japonez"* a fost interzis și în Japonia de către americani, iar după venirea la putere a regimului comunist în România, generalul Băgulescu a fost etichetat drept transfug și criminal de război, familia căzând în mizerie și uitare. Colecția sa de artă, impresionantă prin valoare și cantitate, a cunoscut un periplu sinuos, reflectând întocmai destinul colecționarului.

Își continuă activitatea literară în Franța, publicând în 1947 cartea sa *"Noua religie"* în două volume, Ediția Vitiano. De asemenea, în 1950 la Paris mai publică *"Race de vipères; la vérité devant Dieu et devant les hommes"*, Éditions M.B. Pentru meritele sale pe tărâm literar, primește marele premiu *"Grand Prix de Littérature"* pentru trilogia *"Yamato Damashii"* și este ales membru al Academiei de Litere și Arte (Académie des Lettres et des Arts) din Paris. Generalul De Gaulle îi oferă azil politic iar în 1950 îl cunoaște pe primarul localității Menton, unde va dona 683 stampe și 56 de chimonouri. Stabilat la Nisa, el deschide în acest oraș un muzeu de artă japoneză pentru care a fost decorat cu Ordinul japonez *"Tezaurul sacru"*, clasa a III-a, de către împăratul Japoniei și primește titlul de "cetățean de onoare al orașului Nisa".[1]

În 1973 Ministerul Culturii a achiziționat o parte din colecția generalului Băgulescu și astfel, o mare parte a colecției de stampe japoneze și orientale ale Muzeului Național de Artă din București este constituită din donațiile făcute de acesta.

Pentru o perioadă, înainte să moară, a fost prim ministru al românilor din exil, după generalul Rădescu.

Generalul Gheorghe Băgulescu a decedat la data de 26 noiembrie 1963, dar diferitele surse de informare nu s-au pus de acord privind locul morții acestuia: Nisa sau Menton, ambele localități fiind în aceeași provincie franceză. Demn de remarcat este faptul că Primăria din Nisa i-a ridicat argeșeanului o statuie pe postamentul căreia a fost scris: *"Gheorghe Băgulescu - un diplomat, un erou"*. [5]

Ultima sa dorință lăsată și în testament nu s-a îndeplinit încă. *"Când timpul va permite, rog să fiu transportat la proprietatea mea de la Florica, dar numai într-o Românie liberă"*. Iată conținutul testamentului: *„Doresc să fiu înmormântat în plină lumină, pentru a fi aproape de soare. În uniformă, nu pentru spiritul militar, ci pentru că în aceste haine sunt impregnate amintiri din țara mea și din activitatea mea de a o apăra demn contra oricărei aserviri. Când timpul va permite rog să fiu transportat la proprietatea mea de la Florica, dar numai într-o Românie liberă. O stelă să fie ridicată lângă mormântul meu în memoria celor morți în exil, departe de patria lor, de familiile lor, în memoria celor rămași în țară, sunt morți în închisori, în lagăre sau nedreptăți. Am suferit mult în această lume pentru adevăr și de aceea nu regret. Mai periculos decât bomba atomică pentru mine este demagogia care duce la anarhie, la dezechilibrul spiritului sau la dictatură"*. [5]

Este trist că trupul lui Gheorghe Băgulescu se află încă într-un cimitir din Franța deși prin testament a cerut să fie înmormântat la proprietatea sa de la Florica, astăzi orașul Ștefănești de lângă Pitești, reședința județului Argeș.

Iată ce spune scriitorul și diplomatul Mihai Epure în legătură cu fabuloasa colecție

strânsă cu trudă și migală de ilustrul nostru înaintaș, una dintre cele mai reprezentative personalități românești ale primei jumătăți a secolului al XX-lea: *"Este cazul ca autoritățile române împreună cu urmașii generalului-diplomat să facă demersurile necesare pentru a recupera acele comori și a le aduce în țara. Recuperarea și introducerea lor în circuitul național, ca și reeditarea trilogiei sale "Suflet japonez", ar dovedi indubitabil generației tinere dimensiunea reală și perenă a unuia dintre cei mai străluciți soli ai României în îndepărtata Japonie."* [15]

Bibliografie

- [1] Revista Agressivă, Lavinia Năstase, *"Dorința testamentară a celui mai bogat general argeșean nu a fost îndeplinită, încă!"*, 27 Februarie 2016, <http://www.revistaagresiva.ro/personalitati/22-dorinta-testamentara-a-celui-mai-bogat-general-argesean-nu-a-fost-indeplinita-inca.html>
- [2] Mihai Epure, *"Aproape de Soare Răsare"*, Editura Cartega, 2002.
- [3] Mihai Epure, *"Dor de Sakura"*, Editura Cartega, 2006.
- [4] wikipedia.org/wiki/Gheorghe_Băgulescu
- [5] M.I., *"Generalul Gheorghe Băgulescu, un diplomat argeșean la Tokio"*, cu contribuția col. (r) Gheorghe Rădescu, Jurnalul de argeș, Joi, 14 Februarie 2013, <http://www.jurnaluldearges.ro/index.php/component/k2/item/5747-generalul-gheorghe-bagulescu-un-diplomat-argesean-la-tokio>
- [6] Sorin Grumuș, *Generalul Gheorghe Băgulescu, colecționar de artă, diplomat și scriitor militar*, revista Melidonium, 26 februarie 2017, <https://www.melidonium.ro/2017/02/26/generalul-gheorghe-bagulescu-colectionar-de-arta-diplomat-si-scriitor-militar/>
- [7] Stănescu Eugen, Preda Gavriil, Cosma Mircea, Stănescu Iulia, *"Cavaleri ai ordinului militar de război"*, Mihai

- Viteazul*”, Editura SALGO, Sibiu, 2012.
- [8] Revista, „Viața Militară” nr. 1-4/2011.
- [9] Buzatu, Gheorghe, Cheptea, Stela, Cîrstea, Marusia, editori – *”Pace și război (1940-1944) Jurnalul Mareșalului Ion Antonescu”*, volumul I, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2008.
- [10] Călugăru, Geo – *”Generalul Gheorghe Băgulescu In memoriam - 40 ani de la trecerea sa în neființă*, articol.
- [11] *”Generals from Romania”*. *Generals.dk*. Retrieved 2008-11-24.
- [12] *Chujul*, ziar independent, articol, 27 aprilie 1924
- [13] <https://www.okazii.ro/suflet-japonez-vol-1-vol-2-partea-1-2-an-1939>
- [14] Mihaela Hașu Bălan, *Radiografii culturale: Exponenți ai relațiilor româno-nipone din veacul trecut*, Revista Astra 1-2, 2015 <https://www.revista-astra.ro/literatura/>
- [15] Stan Constantin, *Un adevărat român*, Ziarului Financiar din data de 22.09.2006.
- [16] Adrian Bunea, *Diplomați români în perioada interbelică. General de divizie Gheorghe Băgulescu, București 2011* <http://kenshinaikidodojo.blogspot.ro/2013/10/generalul-gheorghe-bagulescu-fin.html>